Parlament Europejski
2024-2029

TEKSTY PRZYJĘTE

P10_TA(2026)0067

Podejścia do zarządzania rybołówstwem sprzyjające ochronie wrażliwych gatunków, zwalczaniu gatunków inwazyjnych i korzyściom dla lokalnych gospodarek

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 marca 2026 r. w sprawie podejść do zarządzania rybołówstwem sprzyjających ochronie wrażliwych gatunków, zwalczaniu gatunków inwazyjnych i korzyściom dla lokalnych gospodarek (2025/2011(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności jego art. 43,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1954/2003 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002 i (WE) nr 639/2004 oraz decyzję Rady 2004/585/WE[1] (rozporządzenie w sprawie WPRyb),

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych (rozporządzenie w sprawie inwazyjnych gatunków obcych)[2],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1007/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie handlu produktami z fok[3],

---

1 Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1380/oj.
2 Dz.U. L 317 z 4.11.2014, s. 35, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1143/oj.
3 Dz.U. L 286 z 31.10.2009, s. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1007/oj.

– uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1224/2009 z dnia 20 listopada 2009 r. ustanawiające wspólnotowy system kontroli w celu zapewnienia przestrzegania przepisów wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniające rozporządzenia (WE) nr 847/96, (WE) nr 2371/2002, (WE) nr 811/2004, (WE) nr 768/2005, (WE) nr 2115/2005, (WE) nr 2166/2005, (WE) nr 388/2006, (WE) nr 509/2007, (WE) nr 676/2007, (WE) nr 1098/2007, (WE) nr 1300/2008, (WE) nr 1342/2008 i uchylające rozporządzenia (EWG) nr 2847/93, (WE) nr 1627/94 oraz (WE) nr 1966/2006[4] (rozporządzenie w sprawie kontroli rybołówstwa),

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1241 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie zachowania zasobów rybnych i ochrony ekosystemów morskich za pomocą środków technicznych, zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1967/2006, (WE) nr 1224/2009 i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013, (UE) 2016/1139, (UE) 2018/973, (UE) 2019/472 i (UE) 2019/1022 oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 894/97, (WE) nr 850/98, (WE) nr 2549/2000, (WE) nr 254/2002, (WE) nr 812/2004 i (WE) nr 2187/2005[5],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2842 z dnia 22 listopada 2023 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 1224/2009, a także zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1967/2006 i (WE) nr 1005/2008 oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1139, (UE) 2017/2403 i (UE) 2019/473, w odniesieniu do kontroli rybołówstwa[6],

– uwzględniając rozporządzenie (UE) 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/869[7],

– uwzględniając dyrektywę Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory[8] (dyrektywa siedliskowa),

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiającą ramy działań

---

4 Dz.U. L 343 z 22.12.2009, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1224/oj.

5 Dz.U. L 198 z 25.7.2019, s. 105, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1241/oj.

6 Dz.U. L, 2023/2842, 20.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2842/oj.

7 Dz.U. L, 2024/1991, 29.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj.

8 Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj.

Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej)[9],

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa[10] (dyrektywa ptasia),

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 9 czerwca 2021 r. w sprawie unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 – przywracanie przyrody do naszego życia[11],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 maja 2023 r. pt. „W kierunku silnego i zrównoważonego unijnego sektora alg”[12],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 18 stycznia 2024 r. w sprawie aktualnej sytuacji w zakresie wdrażania wspólnej polityki rybołówstwa i przyszłych perspektyw[13],

– uwzględniając cele ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju (SDG), w szczególności cel 14 „Życie pod wodą”, cel 15 „Życie na lądzie”, cel 1 „Koniec z ubóstwem”, cel 2 „Zero głodu” oraz cel 11 „Zrównoważone miasta i społeczności”,

– uwzględniając globalne ramy różnorodności biologicznej z Kunmingu/Montrealu,

– uwzględniając Międzynarodową konwencję o kontroli i postępowaniu ze statkowymi wodami balastowymi i osadami,

– uwzględniając art. 55 Regulaminu,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Rybołówstwa (A10-0018/2026),

A. mając na uwadze, że UE od dawna uznaje znaczenie podejścia opartego na zrównoważonym rybołówstwie i ekosystemowego podejścia do zarządzania rybołówstwem w dążeniu do zachowania morskiej różnorodności biologicznej, w tym ochrony wrażliwych gatunków, wspierania lokalnych gospodarek i zapewniania bezpieczeństwa żywnościowego oraz zrównoważonych systemów żywnościowych;

---

9 Dz.U. L 164 z 25.6.2008, s. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/56/oj.
10 Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj.
11 Dz.U. C 67 z 8.2.2022, s. 25.
12 Dz.U. C, C/2023/1074, 15.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1074/oj.
13 Dz.U. C, C/2024/5734, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5734/oj.

B. mając na uwadze, że UE wdrożyła szereg ram regulacyjnych w celu odbudowy i ochrony wrażliwych gatunków morskich;

C. mając na uwadze, że UE włącza ochronę i odbudowę gatunków wrażliwych do innych ram prawnych, takich jak niedawno zmienione rozporządzenie w sprawie kontroli rybołówstwa, zapewniając kompleksowe podejście do gromadzenia danych, które mają być wykorzystywane do ochrony gatunków wrażliwych;

D. mając na uwadze, że Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody (IUCN) publikuje czerwoną księgę, która stanowi kompleksowy wykaz stanu ochrony gatunków i zawiera kluczowe informacje na temat niepewnej sytuacji wrażliwych gatunków morskich oraz wskazuje niezbędne działania ochronne;

E. mając na uwadze, że przyłów wrażliwych gatunków stanowi poważne zagrożenie dla morskiej różnorodności biologicznej, co uznano w konwencjach międzynarodowych i regionalnych oraz prawodawstwie UE;

F. mając na uwadze, że ptaki morskie są jednym ze wskaźników zdrowia ekosystemów morskich, z uwagi na ich rolę jako największych drapieżników w morskim łańcuchu żywnościowym;

G. mając na uwadze, że zainteresowane strony współpracują w ramach kilku projektów, aby wypróbować nowe metody zarządzania i narzędzia w celu zmniejszenia poziomu przyłowów i przypadkowych połowów wrażliwych gatunków podczas operacji połowowych;

H. mając na uwadze, że dane opublikowane przez Europejską Agencję Środowiska w 2025 r.[14] wykazały, że chronione obszary morskie obejmują 13,7 % wód UE;

I. mając na uwadze, że portal Misji ds. Oceanów i Wód w Komisji Europejskiej[15] informuje o badaniu, z którego wynika, że w 2023 r. połowy były dozwolone na ponad 40 % chronionych obszarów morskich, ograniczone na mniej niż 25 % i wyraźnie zakazane jedynie na 0,4 %;

J. mając na uwadze, że inwazyjne gatunki obce są jedną z przyczyn utraty różnorodności biologicznej, mają negatywny wpływ na rybołówstwo i akwakulturę oraz funkcje ekosystemu oraz mogą być

---

14 Europejska Agencja Środowiska, „Marine protected areas in Europe’s seas” [Chronione obszary morskie na morzach Europy], strona internetowa Europejskiej Agencji Środowiska – Analysis and data – Indicators [Analizy i dane – Wskaźniki], 6 listopada 2025 r.

15 Komisja Europejska, „Study on regulations in EU Marine Protected Areas: Insights and implications” [Badanie dotyczące przepisów w chronionych obszarach morskich UE: spostrzeżenia i konsekwencje], strona internetowa portalu Misji ds. Oceanów i Wód.

szkodliwe dla zdrowia ludzkiego, infrastruktury i ochrony biologicznej;

K. mając na uwadze, że akwakultura gatunków nierodzimych przy ograniczonych środkach kontroli stanowi zagrożenie, ponieważ gatunki te mogą potencjalnie wymknąć się spod kontroli i stać się inwazyjne, co stanowi zagrożenie dla rodzimych gatunków dzikich i środowiska;

L. mając na uwadze, że UE przyjęła szereg środków w celu zapobiegania wprowadzaniu inwazyjnych gatunków obcych oraz wykrywania i mapowania ich rozmieszczenia i przeciwdziałania ich rozprzestrzenianiu się, w tym w szczególności rozporządzenie w sprawie inwazyjnych gatunków obcych, które ustanawia wykaz inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i wprowadza w życie środki kontroli;

M. mając na uwadze, że zgodnie z rozporządzeniem w sprawie inwazyjnych gatunków obcych inwazyjne gatunki obce to gatunki, których negatywne skutki są na tyle znaczące, że wymagają skoordynowanej i jednolitej interwencji na szczeblu UE, w związku z czym zakazane jest ich wprowadzanie, posiadanie, hodowla i uprawa, transport lub handel nimi, a także ich swobodne przemieszczanie lub uwalnianie do środowiska naturalnego;

N. mając na uwadze, że jednym ze wskaźników jakościowych służących określeniu dobrego stanu środowiska, wymienionych w dyrektywie ramowej w sprawie strategii morskiej, jest utrzymywanie gatunków nierodzimych wprowadzonych w wyniku działalności człowieka na poziomie, który nie zmienia niekorzystnie ekosystemów;

O. mając na uwadze, że właściwe i terminowe gromadzenie danych ma ogromne znaczenie dla zapewnienia wykrywania inwazyjnych gatunków obcych i mapowania ich rozmieszczenia, a także dla ustanowienia i wdrożenia środków, których celem jest przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się tych gatunków w jak najbardziej ukierunkowany i skuteczny sposób;

P. mając na uwadze, że różne rodzaje działalności, takie jak transport morski lub turystyka, uznaje się za ważne czynniki rozprzestrzeniania się inwazyjnych gatunków obcych, w szczególności w zależności od poziomu zastosowanych środków ograniczających ryzyko i czujności;

Q. mając na uwadze, że unijna strategia na rzecz bioróżnorodności zawiera zobowiązanie do zarządzania zadomowionymi inwazyjnymi gatunkami obcymi oraz zmniejszenia liczby gatunków z czerwonej księgi, dla których stanowią one zagrożenie, o 50 % do 2030 r.;

R. mając na uwadze, że europejska sieć informacji o gatunkach obcych (EASIN) monitoruje obecnie 12 423 gatunki obce w różnych środowiskach, z czego 1440 (11,6 %) to gatunki morskie; mając na

uwadze, że od 2019 r. 53 % morskich linii brzegowych Europy znajduje się pod presją inwazyjnych gatunków obcych, przy czym występują znaczne różnice regionalne – 33 % występuje wzdłuż linii brzegowych Morza Bałtyckiego, 100 % – Morza Czarnego, 98 % – Morza Śródziemnego i 25 % – w północno-wschodnim Oceanie Atlantyckim;

S. mając na uwadze, że zmiana klimatu, zwłaszcza ocieplenie oceanów, oraz zwiększony przepływ towarów i ludzi są kluczowymi czynnikami wprowadzania inwazyjnych gatunków obcych i mogą zwiększyć ich wpływ na wrażliwe gatunki, ekosystemy, a w konsekwencji na działalność połowową;

T. mając na uwadze, że gwałtowne rozprzestrzenianie się inwazyjnych gatunków obcych powoduje znaczne szkody w rybołówstwie i akwakulturze, zarówno w perspektywie krótko-, jak i długoterminowej, w tym uszkodzenia narzędzi połowowych i infrastruktury wykorzystywanej w akwakulturze, zmniejszone połowy, ograniczenie naturalnego odnawiania gatunków i wydajności hodowli oraz zakłócenia w funkcjonowaniu ekosystemów, co zagraża równowadze ekologicznej i efektywności ekonomicznej społeczności rybackich;

U. mając na uwadze, że inwazyjne gatunki obce, w tym populacje obcych gatunków drapieżników, zagrażają nie tylko równowadze ekologicznej, ale także społecznej i ekonomicznej rentowności społeczności zajmujących się rybołówstwem przybrzeżnym, w szczególności rybakom oraz małym i średnim przedsiębiorstwom sektora akwakultury;

V. mając na uwadze, że przyjęcie podejścia ekosystemowego do zarządzania rybołówstwem oraz do planowania i zarządzania przestrzennego w akwakulturze może poprawić odporność obu sektorów i ich zdolność adaptacyjną, zwłaszcza na szczeblu lokalnym;

W. mając na uwadze, że unijne regiony najbardziej oddalone, określone w art. 349 TFUE, stoją przed szczególnymi wyzwaniami i możliwościami w kontekście zarządzania rybołówstwem, ochrony wrażliwych gatunków i zapobiegania gatunkom inwazyjnym; mając na uwadze, że wskaźniki wykorzystywane do pomiaru równowagi między zdolnością połowową a uprawnieniami do połowów muszą być dostosowane do warunków lokalnych, z uwzględnieniem ich oddalenia geograficznego, bogactwa i wyjątkowego charakteru ich różnorodności biologicznej, ich specyfiki społecznej i gospodarczej oraz kluczowej roli lokalnego sektora rybołówstwa w zapewnianiu bezpieczeństwa żywnościowego i wspieraniu gospodarki tych regionów;

X. mając na uwadze, że zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych wymaga również zdecydowanych działań międzynarodowych; mając na uwadze, że w Konwencji o różnorodności biologicznej uznano inwazyjne gatunki obce za problem przekrojowy, a globalne ramy różnorodności biologicznej z Kunmingu/Montrealu mają na celu ograniczenie wprowadzania i zadomowienia się inwazyjnych gatunków obcych o co najmniej 50 % do 2030 r.;

Y. mając na uwadze, że działaniom na rzecz ochrony środowiska muszą towarzyszyć środki zwiększające konkurencyjność europejskiej floty rybackiej, gwarantujące rentowność sektora i zapewniające wymianę pokoleń w społecznościach nadbrzeżnych;

Z. mając na uwadze, że rozprzestrzenianie się gatunków inwazyjnych i wzrost populacji drapieżników w niektórych regionach mają wpływ na ekosystem oraz na sektory rybołówstwa i akwakultury, przy czym działalność przybrzeżna na małą skalę jest szczególnie narażona;

AA. mając na uwadze, że podczas konsultacji publicznych zorganizowanych przez Komisję 94 % wszystkich respondentów wyraziło sprzeciw lub zdecydowany sprzeciw wobec wprowadzania do obrotu produktów z fok, odrzucając możliwość zastosowania tego rozwiązania jako środka zarządzania zasobami rybnymi; mając na uwadze, że 89 % respondentów stwierdziło, że polowania na foki budzą poważne zastrzeżenia natury moralnej[16];

AB. mając na uwadze, że Eurostat prowadzi kompleksową bazę długoterminowych danych na temat połowów ryb, dostarczającą cennych informacji, które mogą pomóc w opracowaniu skutecznych strategii zarządzania rybołówstwem i ocenie wrażliwych gatunków oraz przyczynić się do stworzenia systemów wczesnego ostrzegania o gatunkach obcych;

AC. mając na uwadze, że instrumenty takie jak inne skuteczne obszarowe środki ochrony (OECM) mogą również przyczynić się do działań na rzecz ochrony i zarządzania;

AD. mając na uwadze, że nie istnieją bezpośrednie normy UE dotyczące wód balastowych; mając na uwadze, że w przepisach dotyczących zapobiegania wprowadzaniu i rozprzestrzenianiu się inwazyjnych gatunków obcych i zarządzania nimi uznano Międzynarodową konwencję o kontroli i postępowaniu ze statkowymi wodami balastowymi i osadami za jeden z możliwych środków zarządzania gatunkami inwazyjnymi potencjalnie niebezpiecznymi;

Wrażliwe gatunki: wskaźniki odporności oceanów

---

16 Komisja Europejska, „Handel produktami z fok – ocena adekwatności przepisów UE”, strona internetowa Komisji Europejskiej.

1. podkreśla znaczenie zapewnienia zdrowych morskich ekosystemów, siedlisk i gatunków w UE;

2. podkreśla wyjątkową rolę, jaką odgrywają wrażliwe gatunki w ekosystemach morskich, oraz korzyści środowiskowe, gospodarcze i społeczne wynikające z zarządzania nimi, ich zachowania i ochrony;

3. podkreśla, że wiele wrażliwych gatunków to cenne wskaźniki zdrowia ekosystemów morskich, zapewniające wczesne ostrzeganie o zakłóceniach równowagi ekologicznej i przyczyniające się do odporności ekosystemów, co ma bezpośredni wpływ na wydajność rybołówstwa i akwakultury;

4. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wdrożenia podejścia ekosystemowego do zarządzania rybołówstwem wraz z podejściami koncentrującymi się na ochronie wrażliwych gatunków, przy jednoczesnym wspieraniu dobrobytu gospodarczego i społecznego rybaków, a także zapewnieniu realizacji celów i międzynarodowych zobowiązań UE w zakresie chronionych obszarów morskich i obszarów o dużym znaczeniu dla różnorodności biologicznej;

5. wzywa Komisję i państwa członkowskie do dopilnowania, aby przemiany w ekosystemach spowodowane zmianą klimatu systematycznie odzwierciedlano w ocenach oddziaływania na środowisko i zarządzaniu rybołówstwem;

6. wzywa Komisję i państwa członkowskie do ograniczenia i, w miarę możliwości, wyeliminowania przypadkowych połowów wrażliwych gatunków morskich, zgodnie z art. 3 rozporządzenia (UE) 2019/1241, tak by takie połowy nie stanowiły zagrożenia dla stanu ochrony tych gatunków;

7. podkreśla, że w ostatnich dziesięcioleciach siedliska uległy zmianie, co doprowadziło do wyginięcia niektórych gatunków, a jednocześnie umożliwiło pojawienie się nowych; podkreśla w związku z tym potrzebę zwiększenia świadomości obywateli, a w szczególności rybaków i wędkarzy, na temat znaczenia gromadzenia danych i potrzeby zarządzania adaptacyjnego;

8. podkreśla znaczenie opartych na podstawach naukowych planów zarządzania chronionymi obszarami morskimi, w tym ich wymiaru środowiskowego, społecznego i gospodarczego oraz wyników, dla dopilnowania, aby środki ochrony były ukierunkowane, skuteczne i dostosowane do potrzeb ekosystemu oraz aby ich wdrażanie było skuteczne; podkreśla cel UE, jakim jest ochrona 30 % mórz UE do 2030 r.;

9. przypomina, że rybacy muszą stanowić integralną część rozwiązania i być reprezentowani we wszystkich organach doradczych, w związku z czym podkreśla znaczenie zapewnienia reprezentacji wszystkich rybaków, zwłaszcza rybaków zajmujących się rybołówstwem

łodziowym i tradycyjnym rybołówstwem przybrzeżnym; wyraża zaniepokojenie, że ich reprezentacja nie zawsze jest odpowiednio zagwarantowana;

10. wzywa Komisję i państwa członkowskie do pełnego wykorzystania narzędzi wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb), w szczególności środków technicznych, w celu rozwiązania problemu interakcji między połowami i zwiększenia ochrony wrażliwych gatunków, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwej i skutecznej rekompensaty dla rybaków, którzy doświadczyli skutków utraty dostępu do tradycyjnych łowisk, zgodnie z postanowieniami dotyczącymi Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury; apeluje do Komisji o dopilnowanie, aby obowiązujące prawodawstwo zostało wdrożone i było egzekwowane;

11. wzywa państwa członkowskie do pełnego wykorzystania przepisów zapisanych w art. 17 rozporządzenia w sprawie WPRyb przy przydzielaniu uprawnień do połowów, do zachęcania rybaków, by przyjmowali środki mające na celu zminimalizowanie lub wyeliminowanie przyłowów gatunków wrażliwych, oraz do zapewnienia zachęt dla statków rybackich wyposażonych w selektywne narzędzia połowowe lub stosujących techniki połowowe o ograniczonym wpływie na środowisko, ze szczególnym uwzględnieniem flot łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego;

12. przypomina o znaczeniu danych gromadzonych w ramach WPRyb dla właściwego określenia wpływu rybołówstwa na gatunki wrażliwe oraz o znaczeniu ulepszonych systemów monitorowania, zgodnie z opiniami naukowymi i prawodawstwem UE; podkreśla znaczenie kompleksowych danych dotyczących przyłowów poszczególnych gatunków, aby umożliwić ukierunkowane środki ograniczające, dostarczyć informacji na potrzeby strategii zarządzania adaptacyjnego i ułatwić przyjmowanie zrównoważonych i opartych na dowodach naukowych środków, które uwzględniają również czynniki społeczno-gospodarcze i zapewniają bezpieczeństwo żywnościowe UE;

13. podkreśla znaczenie całościowego podejścia we wszystkich obszarach polityki, które może przyczynić się do wzmocnienia monitorowania, ochrony, odbudowy i odtwarzania wrażliwych gatunków i siedlisk; podkreśla w związku z tym, że ważne jest wdrożenie obowiązujących przepisów we wszystkich odpowiednich obszarach polityki wykraczających poza te bezpośrednio związane z WPRyb;

14. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wzmocnienia podejścia ekosystemowego do zarządzania środowiskiem morskim, z uwzględnieniem, w miarę możliwości, interakcji między gatunkami oraz wszelkiej presji na ekosystemy morskie, w tym zmiany klimatu i zanieczyszczenia, zarówno na lądzie, jak i z innych źródeł;

15. podkreśla, że chronione obszary morskie, które są skutecznie chronione i zarządzane w oparciu o najlepszą dostępną wiedzę naukową, przyczyniają się, w zależności od celów ochrony, do zminimalizowania przypadkowych połowów gatunków wrażliwych, ochrony tarlisk i obszarów dojrzewania narybku oraz młodych osobników, a także do zmniejszenia wpływu na wrażliwe siedliska;

16. wzywa Komisję i państwa członkowskie do oceny wielkości populacji regionalnej i lokalnej, stanu i tendencji w odniesieniu do gatunków oraz potencjalnego wpływu, jaki nierównowaga populacji może mieć na działalność połowową, aby zapewnić ekosystemowe zarządzanie rybołówstwem, w tym środki ochrony gatunków wrażliwych;

17. wzywa Komisję i państwa członkowskie do większego wsparcia programów naukowych dotyczących wrażliwych gatunków i podejść do zarządzania, jak określono w odpowiednich przepisach; podkreśla, że w niektórych regionach gatunki wrażliwe, takie jak rosnące populacje kormoranów i fok, mają wpływ na stada ryb oraz działalność w zakresie rybołówstwa i akwakultury, a także na inne populacje gatunków wrażliwych; jest zdania, że ramy regulacyjne przewidują niezbędne narzędzia umożliwiające poprawę, biorąc pod uwagę lokalny status gatunków wrażliwych; zwraca się zatem do Komisji i państw członkowskich o rozważenie, wśród działań, które należy podjąć, wszystkich możliwości przewidzianych w dyrektywie ptasiej i dyrektywie siedliskowej w celu ułatwienia w większej mierze aktywnego i skutecznego zarządzania populacją oraz wspierania zarządzania opartego na ekosystemie;

18. wzywa Komisję do dopilnowania, aby unijne podejścia do zarządzania rybołówstwem były dostosowane do WPRyb, unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 oraz międzynarodowych zobowiązań UE, takich jak globalne ramy różnorodności biologicznej z Kunmingu/Montrealu; podkreśla w związku z tym, że należy podjąć działania mające na celu powstrzymanie spadku liczebności wrażliwych gatunków w ekosystemach morskich UE, w tym poprzez wdrożenie odpowiednich środków ochrony i ochronę siedlisk;

19. wzywa Komisję do podjęcia działań w ramach regionalnych organizacji ds. zarządzania rybołówstwem (RFMO) w celu ograniczenia i, w miarę możliwości, wyeliminowania przyłowów gatunków wrażliwych oraz ograniczenia handlu produktami rybołówstwa i ich przywozu, a także wzmocnienia środków przeciwko nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym połowom, w tym poprzez lepszą kontrolę celną i współpracę z partnerami RFMO;

Gatunki inwazyjne: zagrożenia dla naszych oceanów i gospodarki

20. podkreśla, że inwazyjne gatunki obce stanowią zagrożenie dla rybołówstwa i akwakultury, rodzimej różnorodności biologicznej

mórz i ekosystemów morskich, a tym samym wpływają na środki utrzymania i dochody rybaków oraz społeczności nadbrzeżnych;

21. podkreśla istotny wkład łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego w lokalną gospodarkę i bezpieczeństwo żywnościowe UE, zwracając uwagę, że stoi ono w obliczu rosnących zagrożeń ze strony środowiskowych czynników stresogennych, takich jak gatunki inwazyjne i zmiana klimatu, w tym masowego przemieszczania się niektórych gatunków, w szczególności ze względu na ocieplenie wód, zjawisko powodujące poważne straty, zwłaszcza dla hodowców skorupiaków, którzy są podwójnie karani spadkiem produkcji i wzrostem kosztów związanych z drapieżnikami;

22. przypomina, że w UE ścisłym regulacjom podlega 88 inwazyjnych gatunków obcych, w tym 47 gatunków zwierząt i 41 gatunków roślin stwarzających zagrożenie dla Unii;

23. ubolewa, że obecny wykaz gatunków stwarzających zagrożenie dla Unii nie uwzględnia w pełni zagrożenia ze strony inwazyjnych gatunków obcych dla rybołówstwa, akwakultury i środowiska morskiego UE, gdyż obecnie do wykazu włączono tylko dwa gatunki morskie (*Plotosus lineatus* i *Rugulopteryx okamurae*) oraz niektóre gatunki występujące w wodach słonawych; wzywa do poprawienia wykazu w oparciu o aktualne opinie naukowe i oceny ryzyka;

24. zwraca uwagę na potrzebę odpowiedniego zarządzania gatunkami i z zaniepokojeniem odnotowuje zwiększoną obecność w niektórych regionach gatunków takich jak:

    a) gatunki ostryg pacyficznych i obce gatunki raków w południowej części Morza Północnego, w szczególności wzdłuż wybrzeża Niderlandów;

    b) babka bycza, które wpływa na ekosystem, a w szczególności zagraża krewetkom, płastugom i rodzimym babkom, zwłaszcza na wodach Morza Północnego;

    c) krab błękitny, krab przybrzeżny szypułkowany, amerykański grzebieniowiec atlantycki i meduza przyczepna w północno-wschodnim Atlantyku;

    d) skrzydlica wachlarzopłetwa (*Pterois miles*), fistulka błękitnoplamista (*Fistularia commersonii*) i ropucha srebrzysta (*Lagocephalus sceleratus*) wokół Grecji i Cypru;

    e) racicznica zmienna (*Dreissena polymorpha*) wprowadzona do Ebro oraz zębacz smugowy (*Silurus glanis*) w Hiszpanii;

    f) azjatycka brunatnica *Rugulopteryx okamurae*, w szczególności w zachodniej części Morza Śródziemnego;

25. wzywa Komisję i państwa członkowskie do ustanowienia regionalnych, ukierunkowanych gatunkowo systemów monitorowania, w tym skoordynowanych strategii wczesnego ostrzegania o gatunkach obcych wpływających na siedliska istotne pod względem gospodarczym oraz reagowania na takie gatunki;

26. ubolewa nad brakiem specjalnych programów monitorowania morskich inwazyjnych gatunków obcych i wzywa do poprawy metod monitorowania i do harmonizacji wskaźników w całej UE oraz do większego wsparcia technicznego i finansowego, w szczególności dla regionów najbardziej oddalonych, które ze względu na swoją wyjątkową różnorodność biologiczną i oddalenie wymagają dodatkowego finansowania;

27. zaleca przyjęcie metodyki i wartości progowych dla wszystkich europejskich regionów i podregionów morskich, z uwzględnieniem wpływu na rybołówstwo i akwakulturę, możliwości zarządzania szlakami, potrzeby bardziej rygorystycznych kontroli flot UE i krajów spoza UE, ukierunkowanych połowów gatunków inwazyjnych oraz egzekwowania Międzynarodowej konwencji o kontroli i postępowaniu ze statkowymi wodami balastowymi i osadami, a także stosowania wytycznych dotyczących zanieczyszczenia kadłuba;

28. podkreśla potencjalne powiązania między inwazyjnymi gatunkami obcymi wprowadzanymi do ekosystemów lądowych i słodkowodnych a tymi wprowadzanymi do ekosystemów oceanicznych i morskich oraz ich wpływ na rybołówstwo i akwakulturę; wzywa Komisję do opracowania kompleksowej strategii w celu rozwiązania tego problemu;

29. podkreśla, że całościowe, zapobiegawcze i wielowektorowe podejście do zarządzania oparte na szlakach jest absolutnym priorytetem w skutecznym zapobieganiu wprowadzaniu morskich inwazyjnych gatunków obcych oraz w przeciwdziałaniu ich rozprzestrzenianiu się, a także w zajęciu się podstawowymi przyczynami ich rozprzestrzeniania; zachęca państwa członkowskie do częstszego wykorzystywania analizy sytuacji i nowatorskich technik, takich jak eDNA, sztuczna inteligencja i zautomatyzowane monitorowanie, oraz wiedzy uzyskanej od rybaków, wędkarzy, społeczności nabrzeżnych i obywateli jako narzędzi do identyfikowania i priorytetowego traktowania nowych i pojawiających się inwazyjnych gatunków obcych wysokiego ryzyka w rybołówstwie i akwakulturze; wzywa Komisję do stosowania tego zintegrowanego podejścia przy wdrażaniu Europejskiego paktu na rzecz wszechoceanu, aby zapewnić skoordynowane działania we wszystkich sektorach i państwach członkowskich;

30. wzywa państwa członkowskie do wzmocnienia komunikacji, koordynacji i współpracy, zwłaszcza na obszarach transgranicznych, przy jednoczesnym wykorzystaniu ochrony biologicznej do szybkiego wdrożenia środków na rzecz wczesnego wykrywania i szybkiej

eliminacji morskich inwazyjnych gatunków obcych oraz do zarządzania gatunkami, które już rozprzestrzeniły się na szeroką skalę; ponadto zwraca się do Komisji, aby współpracowała z państwami członkowskimi w celu rozszerzenia tych działań poprzez współpracę z państwami spoza UE dzielącymi ten sam basen morski;

31. zaleca zacieśnienie współpracy między instytucjami naukowymi a agencjami UE w celu lepszego transferu wiedzy i badań stosowanych w dziedzinie rozprzestrzeniania się, wpływu i kontroli inwazyjnych gatunków morskich;

32. podkreśla, że Morze Śródziemne, które według Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa ociepla się o 20 % szybciej niż reszta świata, jest obszarem znajdującym się pod szczególną presją, w którym znajduje się więcej inwazyjnych gatunków obcych niż w jakimkolwiek innym morzu na świecie, co ma znaczący negatywny wpływ na ekosystemy morskie oraz na sektory rybołówstwa i akwakultury, a zatem wymaga szczególnej uwagi; wzywa zatem Komisję i państwa członkowskie do przeznaczenia dodatkowych zasobów i ustanowienia pilnych środków, by powstrzymać rozprzestrzenianie się tych gatunków w tym basenie morskim;

33. wzywa Komisję, aby wsparła Generalną Komisję Rybołówstwa Morza Śródziemnego (GFCM) w jej inicjatywach dotyczących monitorowania naukowego i projektów pilotażowych mających na celu sprostanie wyzwaniom związanym z inwazyjnymi gatunkami morskimi;

34. wzywa Komisję do udostępnienia specjalnych środków finansowych, w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury oraz innych programów budżetowych, w celu wspierania badań nad gatunkami inwazyjnymi, zapobiegania im i ich eliminacji lub, jeżeli eliminacja nie jest możliwa, zarządzania ich rozprzestrzenianiem się i usuwania jego skutków, we współpracy z rybakami, władzami lokalnymi i organizacjami naukowymi; ponownie wyraża przekonanie, że takie finansowanie powinno zostać udostępnione w kolejnych wieloletnich ramach finansowych;

35. podkreśla znaczenie systemu powiadamiania EASIN, w szczególności dla terminowego i pełnego zgłaszania nowych przypadków wykrycia tych gatunków, środków ich zwalczania i kontroli urzędowych służących ich wykrywaniu; wzywa państwa członkowskie do usprawnienia systemu przez dostarczanie dodatkowych informacji, w szczególności danych dotyczących dystrybucji, zwłaszcza dzięki informacjom od rybaków, producentów sektora akwakultury i wszystkich innych zainteresowanych stron;

36. przypomina o międzynarodowym wymiarze problemu inwazyjnych gatunków obcych i sugeruje, aby UE zintensyfikowała swoje

działania w tym zakresie, wykorzystując wszystkie dostępne fora międzynarodowe, a w szczególności regionalne organizacje ds. zarządzania rybołówstwem, Konwencję o różnorodności biologicznej oraz globalne ramy różnorodności biologicznej z Kunmingu/Montrealu; wzywa UE do zacieśnienia współpracy na rzecz wymiany wiedzy i wzajemnego uczenia się z innymi organizacjami międzynarodowymi i państwami spoza UE;

37. podkreśla potencjał współpracy z państwami spoza UE dzielącymi ten sam basen morski, w tym w ramach RFMO, w celu wymiany najlepszych praktyk, skutecznego wykorzystania inwestycji i ustanowienia wspólnych celów dotyczących przeciwdziałania wpływowi inwazyjnych gatunków obcych;

Szanse i wyzwania dla społeczności nadbrzeżnych

38. podkreśla, że inwazyjne gatunki obce mają znaczący negatywny wpływ na różnorodność biologiczną mórz i ekosystemy morskie, na działalność w ramach niebieskiej gospodarki, w tym rybołówstwo i akwakulturę, oraz na inną działalność gospodarczą niezwiązaną z morzem, a także na społeczności nadbrzeżne i całe społeczeństwo; uważa, że kluczowe jest uwzględnienie szerszych skutków społecznych, gospodarczych i kulturowych występowania inwazyjnych gatunków obcych, wykraczających poza utratę różnorodności biologicznej i wpływ na ekosystemy, aby skutecznie zapobiegać nowym inwazjom i wdrożyć skuteczne środki łagodzące;

39. wzywa Komisję do opracowania specjalnego wskaźnika dotyczącego gatunków wrażliwych i inwazyjnych w morzach UE, z uwzględnieniem wykazów takich jak czerwona księga IUCN, które mają zostać włączone do publikacji Eurostatu związanych z celami zrównoważonego rozwoju, aby lepiej monitorować rozprzestrzenianie się oraz działania na rzecz ochrony i inne działania w zakresie zarządzania;

40. wzywa Komisję do włączenia do przyszłych projektów europejskich programów badań i innowacji finansowania badań nad inwazyjnymi gatunkami obcymi i przyjaznymi dla środowiska rozwiązaniami w zakresie zrównoważonego zarządzania nimi i ich kontroli;

41. podkreśla, że za pomocą systemów rekompensat i funduszy dostosowawczych, zgodnie z obowiązującymi przepisami finansowymi, należy wspierać podmioty z sektora rybołówstwa i akwakultury odczuwające skutki tego zjawiska, zwłaszcza na obszarach, które ponoszą bezpośrednie straty gospodarcze z powodu gatunków inwazyjnych; zwraca uwagę, że należy zapewnić ukierunkowane zachęty finansowe i regulacyjne, aby stymulować dostosowane działania związane z połowem i usuwaniem gatunków inwazyjnych podejmowane przez lokalnych rybaków na wodach

przybrzeżnych i śródlądowych drogach wodnych, jako sposób na zmniejszenie ekologicznego oddziaływania przy jednoczesnym wspieraniu lokalnych źródeł utrzymania; podkreśla możliwą rolę, jaką systemy ubezpieczeń mogą odegrać w rozwiązaniu tego problemu, w szczególności konsekwencji dla hodowców skorupiaków, producentów sektora akwakultury i rybaków;

42. wzywa państwa członkowskie i Komisję do opracowania kampanii uświadamiających w celu informowania rybaków, hodowców ryb i skorupiaków, zainteresowanych stron z sektora rybołówstwa, w tym wędkarzy, oraz ogółu społeczeństwa o wprowadzaniu, wykrywaniu i wpływie inwazyjnych gatunków obcych, ich skutkach środowiskowych i gospodarczych oraz sposobach minimalizowania zagrożeń związanych z wprowadzaniem i rozprzestrzenianiem się tych gatunków, a także w celu angażowania wspomnianych podmiotów w te kwestie;

43. zaleca, w miarę możliwości, opracowanie programów ukierunkowanych na gatunki inwazyjne w celu zwiększenia kontroli populacji i zapewnienia rybakom możliwości uzyskania rekompensaty;

44. uważa, że zarządzanie inwazyjnymi gatunkami obcymi może zapewnić możliwości dodatkowego tymczasowego dochodu poprzez innowacje stosowane w celu wytworzenia produktów o wartości dodanej, takich jak nawozy biologiczne i podłoża pod uprawę, co sprzyja kontroli tych gatunków oraz, w miarę możliwości, ich zwalczaniu; wzywa Komisję do finansowania programów współpracy naukowej i transferu technologii w tej dziedzinie;

45. podkreśla, że w przypadku gdy eliminacja gatunków inwazyjnych nie jest możliwa, ich wykorzystanie do spożycia przez ludzi może zapewnić rybakom dodatkowy tymczasowy dochód i przyczynić się do pozyskania zasobów przynoszących korzyści lokalnym gospodarkom w UE;

46. z zadowoleniem przyjmuje tymczasowe gospodarcze wykorzystanie niektórych inwazyjnych gatunków obcych, takich jak algi, do celów spożywczych i niespożywczych; zwraca uwagę, że takie cele, oprócz żywności przeznaczonej do spożycia przez ludzi, mogłyby obejmować pasze dla zwierząt i ryb, produkty farmaceutyczne, opakowania, kosmetyki lub biopaliwa;

47. przypomina, że ostatecznym celem jest zawsze wyeliminowanie inwazyjnych gatunków obcych; podkreśla w związku z tym, że zależność ekonomiczna od wykorzystywania inwazyjnych gatunków obcych powinna zawsze mieć charakter tymczasowy lub wtórny i nie może zachęcać do rozpowszechniania lub wprowadzania do obrotu tych gatunków;

48. apeluje o zwiększone i ukierunkowane wsparcie finansowe w celu poprawy skutecznego zarządzania przybrzeżnymi źródłami utrzymania i ekosystemami morskimi oraz ich ochrony, a także ochrony wrażliwych gatunków, jak również o systemy informowania, monitorowania i wczesnego ostrzegania w odniesieniu do inwazyjnych gatunków obcych na szczeblu regionalnym, krajowym i unijnym, z uwagi na pozytywny wpływ takiego wsparcia na rybołówstwo, różnorodność biologiczną i ekosystemy;

49. domaga się, aby w przyszłych wieloletnich ramach finansowych przewidzieć finansowanie przeznaczone na zwiększenie konkurencyjności floty rybackiej w obliczu wyzwań takich jak rosnące koszty, utrata łowisk i wpływ gatunków inwazyjnych; uważa, że priorytetem jest poprawa dostępu rybaków do zasobów finansowych, co umożliwi im modernizację statków, cyfryzację działalności i dywersyfikację źródeł dochodów;

50. przypomina Komisji, że regiony najbardziej oddalone, wyspy i obszary przybrzeżne stanowią ważne bezpieczne przystanie dla wrażliwych gatunków morskich, a jednocześnie są wysoce narażone na inwazyjne gatunki obce; apeluje o uznanie znaczenia ochrony tych wrażliwych gatunków i zwalczania inwazyjnych gatunków obcych w tych regionach, zwłaszcza poprzez stworzenie programu opcji dla lokalnego rybołówstwa, które byłyby specyficzne dla obszarów oddalonych i wyspiarskich; podkreśla potencjał zrównoważonej ekoturystyki jako środka zapewniającego możliwości dywersyfikacji, przy jednoczesnym zachowaniu wyjątkowej różnorodności biologicznej tych regionów i zapewnieniu bezpośrednich korzyści sektorom rybołówstwa i akwakultury;

°

° °

51. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.